

FLORBAL

HISTORIE ČESKÉHO FLORBALU

1. Vůbec první setkání s florballem v ČR se pravděpodobně stalo díky výměnnému pobytu studentů Vše v Praze se studenty helsinské univerzity KY v roce 1984, které má dodnes v živé paměti Michal Bauer, jeden z průkopníků florbalu v Čechách. V roce 1984 jako student pražské VŠE, která měla velmi dobré kontakty na Finsko, a proto ve zmíněném roce odjeli na výměnnou stáž na univerzitu KY do Helsinek. Bylo jich asi 15. Na závěr bohatého programu je Finové vzali do haly a tam poprvé v životě viděli florbal. Asi hodinu ho zkoušeli hrát a byli z toho sportu nadšeni, ale tím jedním přítelíčkem to pro ně zase rychle skončilo. Asi za tři měsíce pak Finové přijeli na výměnu zase do Prahy jako dárek jim slavnostně předali sadu florbalových hokejek. Vůbec to nečekali, u nich v Helsinkách se jim florbal sice líbil, ale byl to jen jeden z mnoho tamního bohatého programu, ovšem Seveřané si pamatovali jejich nadšení a florbal do Čech doslova přivezli! Jediná slušná a volná tělocvična tehdy ve staré budově ekonomky a právě tam se v roce 1984 uskutečnilo první mezistátní florbalové utkání Československo – Finsko! Přesný výsledek už nevíme, ale určitě dostali na zadek, protože Finové to opravdu uměli. Ohlas však měl tento zápas obrovský, a jelikož tady zůstalo 12 vlastních hokejek a 10 míčků, až do konce školního roku se pravidelně jednou týdně chodilo na florbal. Prvotní nadšení však zanedlouho opadlo z rýze materiálních důvodů – postupně se totiž začaly lámat hokejky, kterých bylo jen dvanáct a náhradní žádné. V závěru té první české florbalové vlny už nebylo ani 8

kompletních hokejek, končilo se se 6 dobrými a 6 polámanými a v roce 1985 tak florbal v Česku prostě usnul. A spal dobrých 6 let! Teprve v roce 1991 zavolal jeden z kamarádů tehdejší průkopnické skupiny, Petr Chaloupka, že při vyklízení sklepa našel ty staré hokejky a že by stálo za to si zase občas plácnout. Tak začali pravidelně chodit do tělocvičny pražského gymnázia v Přípotoční a díky jediným 6 hokejkám se ustálila sestava 3 na 3. Někdy tou dobou se poprvé setkali se skupinou bratří Martina a Tomáše Vaculíků, kteří hráli florbal nezávisle na ně, a na Proseku se sehrál první florbalový turnaj v Čechách na mantinelech, které právě Vaculíci přivezli spolu s novými hokejkami ze zahraničí.

2. Mantinely přišly z Maďarska

Každá nově vzniklá věc musí mít své jasné dané mantinely. Pro český florbal v tomto směru určitě udělali kus práce bratři Martin a Tomáš Vaculíkovi, kteří ze zájezdu střešovických florbalových průkopníků do Maďarska přivezli v roce 1992 první opravdové florbalové mantinely. Díky tomu se tak v Česku mohly začít hrát regulérní turnaje a nový atraktivní sport se od té doby u nás usadila už natrvalo.

První kontakt s florbalem se odehrál v létě 1991. Ředitel švédské pobočky cestovní kanceláře Excalibur Tours v Goteborgu - Bengt Holmguist -, totiž tehdy přivezl do Prahy na ukázkou florbalové hokejky a na Tatranu Střešovice se sehráli první utkání mezi švédskými učiteli, kteří byli tehdy v Praze jako turisté, a naší tehdejší střešovickou partičkou. Ta hra se hned napoprvé zalíbila, a jelikož Bengt byl sám velký florbalový nadšenec a měl zájem rozšířit tento sport i do dalších zemí, tak tu těch asi 20 hokejek nechal.

V létě roku 1992 startovali na pro český florbal opravdu historickém turnaji v Budapešti, z něhož nakonec odvezli naprosto nečekanou odměnu! Švédové tam už asi třetí rok pořádali neoficiální mezinárodní mistrovství Maďarska a ve spolupráci s Unihocem tam švédská pobočka Excalibru dodávala mantinely. Bylo to poprvé, kdy si zahráli florbal na mantinacích. Nakonec to dopadlo tak, že nebylo těžké přesvědčit Bengta, aby tento turnaj musí pořádat Praha! Ale právě dovoz mantinelů do Čech byl základním kamenem dnes již tradičního turnaje Czech Open, který byl pro rozvoj domácího florbalu tím rozhodujícím zlomem. Jako sport u nás tehdy florbal ještě nic neznamenal, ale celá akce už se dala veřejnosti prezentovat jako opravdu velký mezinárodní turnaj a jeho první ročník koncem srpna 1993 byl v tomto směru bombastický – startovalo 43 družstev z 5 zemí!

3. Od skromných začátků až k první lize

Cesta florbalu do Čech je spojena také s východočeskou Jaroměří, kam přivezli švýcarsko období florbalu – unihockey – hráči klubu Mettemenstetten Unicorns, kteří byli ve východních Čechách na předsezónním soustředění v roce 1992. Rozšíření florbalu na Moravu potom zajistil Marcel Pudich, který spolupracoval ve firmě VDG s prvními průkopníky florbalu v Čechách okolo Michala Bauera. Přivezl z Prahy florbalové vybavení do Ostravy a díky jeho iniciativě byly uspořádány na severu Morav první florbalové turnaje. Během dalších let se florbal rozšířil do všech koutů Čech, velká florbalová centra vznikla kromě Prahy a Ostravy také v Liberci a v Brně. Rozmach českého florbalu vyvrcholil v roce 1994, kdy proběhl 1. ročník oficiální první florbalové ligy mužů. Ještě předtím, v roce 1992, také vznikla Česká florbalová unie (ČFbU), v jejímž čele tehdy stanul právě Martin Vaculík. Během jediného roku své existence zastřešila 40 registrovaných oddílů s bezmála 700 hráči.

HISTORIE SVĚTOVÉHO FLORBALU

Florbalový míček v dnešní podobě paradoxně nevyvinuli florbalisté, ale baseballisté v USA. Plastový děrovaný míček podobných rozměrů totiž sloužil k tréninku amerických baseballových nadhazovačů. Přestože první krůčky zaznamenala hra podobná dnešnímu florbalu v zámoří, počátky organizovaného florbalu jsou spojeny zejména se skandinávskými zeměmi. Ve Švédsku se počátky hry zvané innebandy datují na začátek sedmdesátých let, finské salibandy o několik let později. Již od počátku také tyto dvě země, ale především Švédsko, udávaly florbalu směr vývoje a stejně jako je ve fotbale považována za kolébku tohoto sportu Anglie, ve florbale přísluší stejná pocta Švédku. Vlastní cestou se florbal ubíral ve Švýcarsku. Tam se tomuto sportu říká unihockey a dlouhou dobu bylo pro Švýcary charakteristické, že brankář hrál po vzoru hokeje s hokejkou. Díky velké členské základně a částečnému nedostatku velkých hal se ve Švýcarsku začal prosazovat florbal na dvou různých velikostech hřiště. Dnes se ale Švýcarsko řadí, vedle Skandinávců, k nejvyspělejším florbalovým zemím.

Florbal se dostával do povědomí stále více zemí, a to bylo motivem pro vytvoření zastřešující florbalové organizace, která vy vzala pod svá křídla národní florbalové svazy. International Floorball Federation (IFF) je organizace, která sdružuje země, kde se hraje organizovaně florbal. Byla založena v roce 1986 ve švédské Huskvarně největšími

propagátory florbalu v Evropě – Švédskem, Finskem a Švýcarskem. Mezi členské země se postupně zařadilo v roce 1991 Dánsko a Norsko, v roce 1992 Maďarsko a v roce 1993 společně s Ruskem také Česko. V roce 2005 mělo IFF již 32 členů.

VÝSTROJ A VÝZBROJ

- florbalová hůl – délka v rozmezí 70-100cm (horní konec sahat do oblasti břicha), tvrdost hole – měkká –začátečníci – 29-32 mm a soft čepel
 - střední – pokročilí hráči - 26-29 mm a medium čepel
 - závodní hráči – 23-26 mm a medium nebo hard čepel
 - závodní hráčky – 26-29 mm a medium nebo hard čepel
- obuv
- chrániče
- míčky v ČR se hraje pouze s bílými dle pravidel Erbu, jinak různé barvy, kvalita značena IFF na míčku
- doplňky (nátepníky, čelenky, vaky na hokejky, tašky)

Výstroj brankáře

- maska – schválena IFF ochranná známka
- chrániče
- rukavice – sníží cit pro míček, většina brankářů je proto nepoužívá
- dres a kalhoty
- boty

HERNÍ ČINNOSTI JEDNOTLIVCE

Držení hokejky – správně dlouhou v poměru ke své výšce, CHYBY – úzký úchop (hráč má ruce při držení hole příliš u sebe, hráč drží hokejku horní rukou až u jejího konce)

Základní postoj – pokrčená kolena a hlavu zvednutou tak, aby mohl sledovat nejen míček na hokejce, ale i prohyb hráčů po celém hřišti, chodidla minimálně v šíři ramen, zajišťuje stabilitu, CHYBY – nedostatečně pokrčená kolena, výrazný předklon trupu jako kompenzace nesprávné práce kolen

ÚTOČNÉ HERNÍ ČINNOSTI

Driblink – základní dovednost hráče – cílem je ovládnutí míčku čepelí hokejky, snaha o co nejmenší vzdálenost míčku od čepele znesnadňuje obránci odhadnout, co má driblující hráč v úmyslu.

- hokejový - míček je ovládán střídavě forhendovou a bekhendovou stranou čepele hokejky
- florbalový – florbalová osmička, míček je ovládán pouze forhendovou stranou čepele hokejky

CHYBY - přílišné oddálení míčku od čepele

Vedení míčku - účelem je co nejrychlejší a nejúčinnější pohyb s míčkem tak, aby měl hráč míček neustále pod kontrolou. Dva druhy vedení míčku – jednou rukou nebo oběma rukama.

- tlačení – hráč tlačí míček před sebou forhendovou nebo bekhendovou stranou čepele – používá se při rychlém startu nebo úniku, kdy není v blízkosti protihráč
- tažení – hráč má míček vedle těla, hokejku drží šikmo stranou nebo vždy, přiklopenou čepelí k míčku – používá se při obíhání soupeře nebo při pronikání po křídle
- driblinkem – hokejovým, florbalovým

CHYBY – špatný výběr způsobu vedení míčku, což vede ke zpomalení celé činnosti

Uvolňování s míčkem – umožňuje hráči získat výhodnější postavení pro další činnost – přihrávku, střelbu.

Způsoby uvolňování s míčkem –

- driblink – klička na forhendovou nebo bekhendovou stranu provedená těsně před protihráčem
- obtočení protihráče – pokrytí míčku svým těle, hráč obtáčí protihráče na jeho úrovni , je k němu postaven bokem nebo zády
- obhození nebo prohození protihráče – využívá se v případě, že hráč má za protihráčem volný prostor, kam by mohl nasměrovat míček. Prohodit nebo obhodit protihráče můžeme buď přímo do prostoru , nebo o mantinel.

Zpracování a přihrávání míčku - dobré provedení přihrávky tedy závisí -

- na správném uvolnění spoluhráče a jeho schopnosti přijmout míček
- na schopnosti dobrého časového odhadu (timing) a přesnosti přihrávky
- na ostatních spoluhráčích, kteří správným uvolňováním zaměstnávají protihráče a umožňují spoluhráči s míčkem, aby se rozhodl, komu přihrát

Způsoby provedení přihrávky –

- po zemi – přímé nebo o mantinel- provádí se švihem, krátkým přiklepnutím nebo úderem
- vzduchem- používá se tehdy,je-li v prostoru možné přihrávky takový počet protihráčů, že by míček, přihrávaný po zemi, nepronikl k určenému spoluhráči (švihem nebo přiklepnutím)
- přihrávka brankáře – po zemi nebo skákající o zem

Uvolňování bez míčku - je činnost, při níž se útočící hráč odpoutává od svého soupeře do postavení , které mu umožňuje –

- převzetí míčku přihrávaného spoluhráčem
- odvrácení pozornosti od spoluhráče, který přebírá míček
- střelbu z přihrávky

většinou provádí více hráčů najednou.

Střelba – je činnost jednotlivce, při které se hráč snaží švihem, přiklepnutím nebo úderem dopravit míček do soupeřovy branky. Provádíme forhendovou nebo bekhendovou stranou čepele.

Střelba švihem (tahem) - je přesná a překvapivá, z hlediska efektivity účinnější než střelba přiklepem

- forhendovou stranou – pohyb začíná za tělem hráče, míček je pod přiklopenou čepelí blíže k patce.
- bekhendovou stranou – ve florbale se používá zřídka, jen v bezprostřední blízkosti branky.

Střelba přiklepnutím – je prudší, ale méně přesná než švihem.

- forhendovou stranou - začíná oddálením čepele od míčku, zrychleným pohybem se udeří do míčku v místech mezi patkou a špičkou čepele.
- bekhendovou stranou

Střelba golfem – výhodou je prudkost střely, nevýhodou menší přesnost a při napřažení hole signalizace protihráčům, včetně brankáře, že se bude střílet. Dva způsoby - hokejově s přizvednutou čepelí nad zem při zahájení úderu, nebo zrychleným tažením čepele pouze po zemi.

Dorážení a tečování míčku – při této činnosti se hráč, stojící před brankou nebo dobíhající k brance, snaží dorážet brankářem vyražený míček, nebo tečuje střelu spoluhráčů.

Vhazování míčku – vhazování míčku je činnost, při které se hráč snaží získat míček pro své družstvo a usměrnit jej některému ze svých spoluhráčů.

OBRANNÉ HERNÍ ČINNOSTI

Obsazování hráče s míčkem – je herní činnost jednotlivce, při které se bránící hráč snaží buď přímo získat přiblížením se k soupeři, navázáním osobního kontaktu a následným získáním míčku, nebo zpomalit útočnou akci s cílem donutit soupeře k chybné rozehrávce v případě, kdy už má soupeř míček pod svojí kontrolou.

Obsazování hráče bez míčku – je obranná činnost jednotlivce, zabraňující soupeři převzetí míčku. Její úspěch je závislý především na správném postavení bránících hráčů a včasném přistoupení k protihráči bez míčku. Obsazující hráč se staví tak, aby byl buď mezi protihráčem a protihráčem s míčkem, nebo mezi hráčem s míčkem a vlastní brankou.

Obsazování je volné nebo těsné, čím blíže je útočící hráč k brance nebo k obsazovanému spoluhráči, tím těsnější má být obsazování.

Obsazování hráče v prostoru a obrana prostoru – je obranná činnost jednotlivce, která navazuje na obsazování hráče bez míčku. Hráč brání vhodným postavením prostor a snaží se znesnadnit činnost soupeře. Obránce ustupuje ke své brance tak, aby měl útočníky před sebou. V případě, že útočník přihrává, snaží se vypíchnout přihrávku.

Blokování střel – je činnost, při které se hráč snaží zabránit proniknutí vystřeleného míčku na branku. Hráč, který blokuje střelu, přechází do pokleku tak, že se jedním kolenem dotýká palubovky. Dodržet zásadu přímky míček – blokující hráč – branka.

ČINNOST BRANKÁŘE

Základní postoj brankáře

Pohyb brankáře

Chytání a vyrážení střel

Zmenšování střeleckého úhlu

Hra za brankou

Clonění brankaři a tečování střel

Činnost brankáře při přečíslení a situaci jeden na jednoho

Výhozy a zakládání útoku

Činnost při standardních situacích

HERNÍ KOMBINACE

ÚTOČNÉ HERNÍ KOMBINACE

Přihraj a běž – herní kombinace, při níž hráč po přesné přihrávce na svého spoluhráče uvolňuje do volného prostoru tak, aby mohl opět od spoluhráče přihrávku přijmout. Principem

je okamžitý pohyb po odehrání přihrávky (nezůstat stát). Jedná se o jeden ze základních využitelných pohybových stereotypů nejen ve florbalu.

Křížení – základem křížení je výměna míst dvou nebo více spoluhráčů.

Clonění – o clonění mluvíme tehdy, zaujme-li hráč bez míčku svým tělem takové postavení, že dovořeným způsobem znemožní protihráči bránění hráče s míčkem. S cloněním se nejčastěji setkáváme při řešení standardních situací, při rozehrávání rohů a při hře u mantinelů. Správně provedené clonění je velmi účinné, ale hranice mezi správným provedením a faulem (bránění ve hře) jsou velmi úzké.

Zpětná přihrávka – je herní kombinace, při níž hráč přihrává míček nabíhajícímu spoluhráči dozadu do volného prostoru.

Nahození – je jedna z velmi často využívaných herních kombinací, založená na odehrání vysokého balonu, tzv. lobu, na delší vzdálenost. Cílem nahození je rychlé přenesení hry, snadné překonání dobře zformované obrany soupeře.

Vhazování – jedná se o herní kombinace založené na získání míčku při vhazování a jeho následném rozehrání do zakončení. Vybrané vhazování je velmi důležité a navazují na něj mnohé z již řečených kombinací.

Rozehrání standardní situace – tzv. signály jsou velmi účinnou zbraní. Nácvik různých druhů signálů je u pokročilých hráčů třeba provádět pravidelně v zápasových pětkách. Správné provedení signálu je mnohdy účinnější než cokoli jiného. Zásady pro správné rozehrání signálu jsou-

- čím jednodušší je provedení, tím je účinnější a tím méně chyb můžeme udělat
- při každém rozehrání by měl míček ohrozit branku
- reagovat svým rozestavením na postavení zdi soupeře
- využít rozdílného držení hole u rozehrávajících hráčů
- zajišťovat obranu pro případ chyby v rozehrávce

OBRANNÉ HERNÍ KOMBINACE

Zajišťování – ve hře využíváme pro zabezpečení krytí prostoru při hře samotné nebo při jednotlivých herních situacích (např. postavení posledního zajišťujícího hráče při rozhraní již zmiňovaného signálu).

Přebírání – je činnost dvou hráčů, kteří řeší obrannou situaci dočasnou výměnou svých hráčů. Jedná se o reakci na útočnou herní kombinaci křížení.

Zdvojování – herní činnost dvou hráčů, napadajícího a vypomáhajícího, kteří vytvářejí ve vhodném prostoru (v rohu hřiště, u mantinelu) převahu nad hráčem s míčkem.

Odstupování – je situace, kdy bránící hráč zaujme takové postavení vzhledem k útočícímu hráči, kterým jej má sice pod kontrolou, ale není v jeho bezprostřední blízkosti (odstoupení od hráče).

Osobní bránění – je obranná kombinace, která se uplatňuje při situacích dva na dva, 3 na 3, ale i 5 na 5. Vždy, když chceme těsně obsadit svého soupeře. Osobní obrana je velmi účinná, ale také velmi náročná na provedení, kondici a spolupráci hráčů.

HERNÍ SYSTÉMY

Jsou způsoby vedení hry celého družstva v útoku a v obraně s předem vymezenými úkoly jednotlivců, skupinám i celému družstvu po celé utkání nebo jeho část.

ÚTOČNÉ HERNÍ SYSTÉMY

Postupný útok – se uplatňuje především proti stažené a zformované zónové obraně. Hlavním znakem je kolektivní hra s dobrým vedením míčku jednotlivci a přihráváním. Hra je založena na tvořivosti, improvizaci a kombinačních schopnostech jednotlivců.

Rychlý útok – se uplatňuje proti družstvům, v jejich hře převažuje útok nad obranou, která hraje aktivně na své útočné polovině a jejichž útočníci napadají často až na úrovni brankové čáry. Rychlý útok vychází ze zajištěné obrany.

Protiútok – představuje útočnou akci, která staví na útočné hře soupeře. Principem je bezprostřední přímá odpověď na útočnou činnost soupeře, tzn., že okamžitě po získání míčku ve střední části hřiště nebo v obranné polovině následuje rychlá a přesná přihrávka přes střed hřiště, při které jsou útočníci soupeře vyřazeni z bránění.

Přesilová hra – představuje časově omezený úsek, ve kterém družstvo využívá početní převahy o jednoho nebo dva hráče. Hlavním úkolem přesilové hry je útočná činnost vedená proti silně koncentrované obranné hře soupeře.

OBRANNÉ HERNÍ SYSTÉMY

Osobní obrana – se může uplatňovat proti kombinační hře v situacích, kdy bránící hráči zvládají osobní princip bránění nejen navazovat, ale i udržovat – nikoliv trvale . Osobní bránění představuje podle situace na hřišti volné či těsné obsazování soupeře.

Zónová obrana – je nejznámější obranný systém ve florbale . Každý hráč má předem určenou územní zodpovědnost, danou rozestavením hráčů. Toto rozestavení se používá především na obranné polovině.

Kombinovaná obrana – tento obranný systém představuje využití výhod osobní a zónové obrany. Kombinovaná obrana je často špatně chápána. Většina lidí je přesvědčena, že pod tímto pojmem se skrývá zónová obrana, pouze vybraní hráči osobně brání po celém hřišti nejlepší hráče soupeře.

Zónový presink – se uplatňuje proti vyspělé kombinační hře, hráči musí okamžitě vytvářet osobní tlak na hráče s míčkem a prostorový tlak na postavení soupeře. Bránění představuje promyšlenou spolupráci hráčů v bránícím tvaru. Cílem je nedovolit hráči s míčkem přihrát a hráčům bez míčku přihrávku přijmout.

Hra v oslabení – představuje časově omezený úsek, ve kterém družstvo hraje dočasně oslabeno o jednoho nebo dva hráče. Základem hry družstva v oslabení je mimořádně koncentrovaná obranná činnost všech zúčastněných hráčů. Při hře v oslabení je snahou vytlačit útočné akce soupeře k mantinelům.

